

## FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 22/2009 rd

### Regeringens proposition med förslag till en lag om utveckling av regionerna och vissa lagar som har samband med den

#### INLEDNING

##### *Remiss*

Riksdagen remitterade den 18 september 2009 en proposition med förslag till en lag om utveckling av regionerna och vissa lagar som har samband med den (RP 146/2009 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

##### *Sakkunniga*

Utskottet har hört

- understatssekreterare Heikki Aurasmaa, regeringsråd Tuula Manelius och konsultativ tjänsteman Tarja Reivonen, arbets- och näringsministeriet
- utvecklingschef Teemu Eriksson och lagstiftningsråd Ilkka Turunen, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Merja Niemi, undervisningsministeriet
- konsultativ tjänsteman Sirpa Karjalainen, jord- och skogsbruksministeriet
- regeringsråd Kaisa-Leena Välipirtti, kommunikationsministeriet
- finanssekreterare Carolina Sierimö, social- och hälsovårdsministeriet
- överingenjör Timo Turunen, miljöministeriet
- direktör Matti Kellokumpu, Södra Savolax arbets- och näringscentral

- direktör Leila Helaakoski, Norra Österbottens arbets- och näringscentral
- direktör Keijo Sahrman, Finlands Kommunförbund
- landskapsdirektör Alpo Jokelainen, samkommunen Kainuun maakunta
- vice verkställande direktör Pentti Mäkinen, Centralhandelskammaren
- direktör Olli-Pekka Väänänen, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf
- region- och näringspolitisk sakkunnig Lauri Korkeaoja, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf
- expert Aki Enkenberg, Finlands näringsliv
- specialplanerare Auli Korhonen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- justitieministeriet
- Egentliga Finlands arbetskrafts- och näringscentral
- Lapplands arbets- och näringscentral
- landskapsdirektör Tapio Välinoro, Kymmenedals landskap
- Lapplands förbund
- Birkalands förbund
- Akava ry
- Företagarna i Finland.

## PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås en lag om utveckling av regionerna och en lag om finansiering av vissa program och projekt inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Regionutvecklingslagen från 2002 föreslås bli upphävd. I propositionen ingår dessutom förslag till lagar om ändring av strukturfondslagen och förvaltning av samarbetet vid de yttre gränserna.

I förslaget till lag om utveckling av regionerna föreslås att lagens mål omformuleras så att de bättre motsvarar den förändrade omvärldens krav och lagens karaktär som en lag som reglerar planeringssystemet för regionutvecklingen.

I lagen föreslås bestämmelser om planeringssystemet för regionutvecklingen, om de myndigheter som utför regionutvecklingsuppgifter och om samarbetet mellan dem. Målet är att stärka planeringssystemet för regionutvecklingen och klargöra regionutvecklingens roll i beslutsfattandet i statsrådet och inom de olika förvaltningsområdena.

Samordningen av olika program och planer ska förbättras inom både centralförvaltningen och regionerna så att de rikstäckande och regionala målen för regionutvecklingen bättre ska kunna beaktas. De rikstäckande mål för regionutvecklingen som fastställs för varje regeringsperiod ska tas till utgångspunkt för regionutvecklingen. Dokumentet föreslås innehålla prioriteringarna och målen för regionutvecklingen under regeringsperioden och ange i vilken riktning olika förvaltningsområden och landskap ska utvecklas. I dokumentet om målen för regionutvecklingen anges också de ministerier som ska utarbeta en regionstrategi för sitt förvaltningsområde, statsrådets särskilda program som ska genomföras under regeringsperioden och principbesluten om regionutveckling.

Landskapsförbundet ska fortsatt vara regionutvecklingsmyndighet i landskapet. Landskapsförbundet ska utarbeta en landskapsöversikt, ett landskapsprogram och en genomförandeplan för landskapsprogrammet. Landskapsprogrammet och dess genomförandeplan är centrala dokument i landskapsförbundens och de statliga re-

gionförvaltningsmyndigheternas styrnings- och planeringsprocess. Landskapsförbundens uppgifter föreslås bli preciserade till vissa delar.

I propositionen föreslås en ny delegation för regional- och strukturpolitik, som ska bildas av den nuvarande delegationen för regionutveckling enligt regionutvecklingslagen och av strukturfondsdelegationen enligt strukturfondslagen. Delegationen för regional- och strukturpolitik ska huvudsakligen samordna, göra prognoser, övervaka och bedöma och utvärdera utarbetandet och genomförandet av planer och program för regionutveckling. Strukturfondslagens bestämmelser om landskapets samarbetsgrupp, med undantag speciellt av samarbetsgruppens strukturfondsuppgifter, ska flyttas från strukturfondslagen till lagen om utveckling av regionerna. Förfarandet för att sammanställa och fördela regionala anslag enligt regionutvecklingslagen ska slopas. Avsikten är att ge landskapsförbunden det inflytande som eftersträvas med den nuvarande lagstiftningen genom den reform av regionförvaltningen (RP 59/2009 rd) som träder i kraft vid ingången av 2010 och genom en ökning av det icke programbundna anslaget inom landskapsutvecklingspengarna.

I propositionen ingår ett förslag till lag om finansiering av vissa program och projekt inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. I lagen föreslås bestämmelser om landskapsförbundens, de nya närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsministeriets uppgifter i samband med att de beviljar stöd för regionutvecklingsprojekt och för vissa regionala och rikstäckande projekt för att stärka den ekonomiska, sociala och regionala samhörigheten. I lagen föreslås bestämmelser om de myndigheter som beviljar stöd, stödmottagarna, hur stödet ska användas, de allmänna villkoren för att bevilja stöd, godtagbara kostnader, stödbeloppet, om hur stöd beviljas, betalas ut, övervakas och återkrävs och hur ändring söks.

I strukturfondslagen föreslås ändringar som följer av att bestämmelserna om landskapets samarbetsgrupp förs över till lagen om utveck-

ling av regionerna och ändringar som följer av revideringen av regionförvaltningen. Det föreslås dessutom att bestämmelserna om förmedlande organ och om förvaltning av struktur- och fonderprogram mellan medlemsstaterna ska förtydligas och preciseras utgående från erfarenheterna av tillämpningen av lagen. Vidare föreslås

hänvisningarna till regionutvecklingslagen i lagen om förvaltning av samarbetet vid de yttre gränserna bli ändrade så att de motsvarar de övriga lagförslag som nu läggs fram.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2010.

## UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

### *Motivering*

#### *Allmänt*

I regeringens proposition föreslås en ny lag om utveckling av regionerna. Samtidigt föreslås den nuvarande regionutvecklingslagen (602/2002 — FvUB 8/2002 rd — RP 55/2002 rd) från början av 2003 bli upphävd. Den första lag som erkänner regionernas växande betydelse och som ger landskapsförbunden en central roll i regionutvecklingsarbetet är lagen om regional utveckling (1035/1993 — FvUB 20/1993 rd — RP 99/1993 rd) som trädde i kraft i början av 1994.

I den föreliggande propositionen delas bestämmelserna i den nuvarande lagen om regionutveckling upp på två separata lagar. I den nya lagen om utveckling av regionerna ska ingå bestämmelser om planeringssystemet för regionutvecklingen och de myndigheter som utför regionutvecklingsuppgifter. I lagen om finansiering av vissa program och projekt inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde ska det i sin tur föreskrivas om hur man söker, betalar ut och återkräver stöd.

Med hänvisning till propositionens motivering och annan utredning anser utskottet att propositionen behövs och är angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslagen med de kommentarer och ändringsförslag som framgår av betänkandet.

#### *Regionförvaltningsreformen*

I början av 2010 träder en exceptionellt omfattande reform av regionförvaltningen i Finland i kraft. Grunderna för reformen beskrivs i förvaltningsutskottets betänkande FvUB 13/2009 rd

och regeringens proposition RP 59/2009 rd. Vilka ändringar som gjorts i speciallagstiftningen i de statliga myndigheternas uppgifter framgår i större detalj huvudsakligen av förvaltningsutskottets betänkande FvUB 18/2009 rd och regeringens proposition RP 59/2009 rd och regeringens exceptionellt omfattande proposition RP 161/2009 rd på mer än 1 100 sidor.

I regeringens proposition RP 59/2009 rd med förslag till lagstiftning om revidering av regionförvaltningen ingår också ett förslag till lag om ändringar i den gällande regionutvecklingslagen. Ändringsförslagen gäller bland annat landskapsförbundens uppgifter, landskapsförbundens samarbetsområden och de uppgifter som ska skötas inom ramen för dem och hur beslutsfattandet ska ordnas inom samarbetsområdena. Förslagen till paragrafer som ska ändras har tillsammans med detaljmotiven tagits in i denna proposition med samma innehåll som i proposition RP 59/2009 rd. Utskottet anser att lösningen är motiverad, eftersom det i den nu aktuella propositionen RP 146/2009 rd föreslås att den gällande lagen om regionutveckling ska upphävas. På samma grunder föreslår utskottet i sitt betänkande FvUB 13/2009 rd att förslaget till lag om ändring av lagen om regionutveckling ska förkastas.

#### *Landskapsförbundens ställning*

Landskapsförbunden är regionala utvecklingsmyndigheter och har därmed ansvar för den regionala utvecklingen och det anknytande samarbetet bland annat med statens regionförvaltning. Dessutom har de omfattande planerings- och samordningsuppgifter. Medlen för region-

utveckling i statsbudgeten kanaliseras huvudsakligen genom statsförvaltningen till regionerna. Penningflödet löper i ett komplicerat system genom olika ämbetsverk och förvaltningsområden innan de når sitt mål på regional nivå. Ändå har man inte i det nuvarande systemet fullt ut lyckats utnyttja landskapsförbundens viktigaste arbetsverktyg — landskapsplanerna, landskapsprogrammen och genomförandeprogrammen för dem.

Därför är det nödvändigt att i linje med målen i projektet ALKU (reformen av regionförvaltningen) stärka landskapsförbundens roll och ställning i regionutvecklingsarbetet och samtidigt främja samarbetet mellan statens regionförvaltning och landskapsförbunden. För att stärka och utvidga landskapsförbundens uppgifter som baserar sig på styrning och demokratiskt beslutsfattande på det kommunala planet vill utskottet särskilt lyfta fram sådana uppgifter som är av betydelse för att främja det regionala utvecklingsarbetet och ge det större genomslag. Det ska också gå väl ihop med den regionala utvecklingsmyndighetens samlande och samordnande roll. Utskottet poängterar att landskapsförbunden stöder sig på den kommunala demokratin och formulerar områdets gemensamma vilja och att de ska arbeta för att främja landskapets andliga och materiella välfärd.

Landskapsförbunden har sin egen roll i den strategiska styrningen av regionalförvaltningens ämbetsverk och centraler. Det framgår av 7 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (897/2009) att centralernas strategidokument och strategiska resultatmål läggs upp i samarbetsförfarande som landskapsförbunden deltar i i sin egenskap av viktiga aktörer. Det är en avgörande fråga hur regionernas behov och deras uttalade vilja ska kunna integreras tillräckligt effektivt i statsförvaltningens styrsystem. Det kräver garantier för att landskapsförbunden också i praktiken ges ett genuint ansvar för regionens utveckling utifrån upplagda strategier. Det mest väsentliga är att landskapens visioner och vilja får plats i statens planer och styrprocesser på central och regional nivå och genomslag i konkreta åtgärder för att utveckla landskapen.

Utifrån den nya lagen om utveckling av regionerna bör de statliga myndigheterna i sin verksamhet beakta landskapsprogrammen och genomförandeplanerna för dem, främja deras genomförande och bedöma konsekvenserna av sina åtgärder för den regionala utvecklingen. Dessutom ska de se till att åtgärderna inte försvårar genomförandet av dem. De statliga myndigheterna ska begära utlåtande av landskapsförbunden om sådana för regionens utveckling viktiga planer och åtgärder som i betydande grad avviker från landskapsprogrammet eller som inte ingår i landskapsprogrammet och bedöma planernas och åtgärdernas betydelse för regionens utveckling. Om myndigheten tänker avvika från ett landskapsförbunds utlåtande, ska den motivera avvikelserna efter att först ha förhandlat om saken med landskapsförbundet.

Utskottet konstaterar att landskapsförbunden utöver sina lagfästa ansvarsområden har en lång rad frivilliga uppgifter som de fått av kommunerna och som främst anknyter till varje regions egna särdrag. Bland sådana uppgifter kan nämnas att bevaka landskapets allmänna intresse, främja näringslivet och turismen och utveckla och samordna kulturverksamheten, utbildningen och hembygdsarbetet i landskapet.

Genom regionförvaltningsreformen kommer uppgifter att föras över från statsförvaltningen till den kommunbaserade regionförvaltningen. Den totala effekten beräknas ligga kring 15–20 årsverken på hela landets nivå. Utskottet anser att staten bör kompensera landskapsförbunden för kostnaderna för de överförda uppgifterna på ett kostnadsneutralt sätt. Utskottet noterar samtidigt att landskapsförbunden behöver resurser för att deras uppgifter stärks och utvidgas och för att kompetenskraven ökar.

Utskottet konstaterar med stöd av utredning att budgetpropositionen för 2010 har kompletterats med ett förslag om att landskapsförbunden ska kompenseras för kostnaderna för de uppgifter som förs över från staten genom regionförvaltningsreformen. Det ska ske genom att 500 000 euro anvisas under finansministeriets moment Stödåtgärder inom regional- och lokal-

förvaltningen (28.40.03) till landskapsförbunden för deras nya uppgifter.

Till den del det gäller landskapsförbundens uppgifter hänvisar förvaltningsutskottet dessutom till det som sagts i utskottets betänkande FvUB 13/2009 rd, regeringens proposition RP 59/2009 rd och regeringens proposition RP 161/2009 rd.

### *Landskapsförbundens samarbete*

För att organisera samarbetet mellan landskapsförbunden ska landet indelas i samsamarbetsområden. Samsamarbetsområdena ska bilda funktionellt och ekonomiskt ändamålsenliga helheter med tanke på samsamarbetsuppgifterna.

Genom reformen kommer samarbetet att omfatta uppgifter som 1) är viktiga med tanke på regionens utveckling på sikt, 2) ingår i landskapsprogrammen och genomförandeplanerna för dem eller i andra planer som i betydande grad påverkar regionutvecklingen och 3) är gemensamma för samsamarbetsområdet. Utskottet vill påminna om att det först när alla tre villkor är uppfyllda blir aktuellt att sköta dem i samarbete enligt lagen. Landskapsförbundens medlemskommuner bestämmer utifrån styrning som grundar sig på lag vilka uppgifter som ska skötas i samarbete. På vissa i lag angivna villkor kan samarbetet också omfatta andra uppgifter än de som nämns ovan. De medlemskommuner i landskapsförbunden som hör till ett samsamarbetsområde ska komma överens om hur behandlingen och beslutsfattandet i frågor som omfattas av samarbetet ska ordnas antingen i ett gemensamt organ eller så att landskapsförbunden utövar den beslutande makten genom samstämmiga beslut.

Landskapsförbunden och deras medlemskommuner har ansvar för att ordna samarbetet och bilda samsamarbetsområden. Om de inte lyckas komma överens om saken, kan statsrådet enligt propositionen förplikta landskapsförbunden att börja förhandla om samarbete och bestämma om andra nödvändiga frågor i sammanhanget. Statsrådets bestämmelse ska gälla bara tills medlemskommunerna i landskapsförbunden har kommit överens om något annat.

Utskottet erinrar att landskapsförbunden frivilligt kan träffa också andra nödvändiga och lämpliga samsamarbetsarrangemang. Det är viktigt för att det inte ska uppstå hinder för det nuvarande smidiga samarbetet (till exempel inom utbildning). Också samsamarbetsområdena och de uppgifter som ska skötas i samarbete bestäms i allt centralt med hänsyn till kommunernas gemensamma vilja. Därför är det motiverat att utgå från att de kan sköta också andra uppgifter än de som nämns i 12 § i lagförslag 1 i samarbete. Indelningen i samsamarbetsområden ska enligt 11 § 2 mom. beaktas när man inrättar verksamhetsområden för sådana närings-, trafik- och miljöcentraler som ska ha hand om alla de uppgifter som ingår i centralernas verksamhetsområde. I praktiken handlar det om att samsamarbetsområdena och närings-, trafik- och miljöcentralerna inte får överlappa varandra regionalt. Tanken är att centralerna och samsamarbetsområdena ska utgöra varandras regionala motparter. I annat fall förlorar landskapets samsamarbetsområden sin betydelse med ett ohanterligt system som följd.

Utskottet förutsätter att regeringen i vilket fall noga ger akt på landskapsförbundens samsamarbetsarrangemang och hur de fungerar och omedelbart vidtar åtgärder för att undanröja hinder som är skadliga och begränsar landskapsförbundens samarbete om sådana uppstår i samarbetet i ett område som avviker från ett samsamarbetsområde enligt lagens 11 § (*Utskottets förslag till uttalande*).

I sammanhang med landskapsförbundens samarbete konstaterar utskottet att lagen om utveckling av regionerna också gäller landskapet Kajanaland. Lagen om ett försök i Kajanaland (343/2003) är emellertid en speciallag om landskapet Kajanaland som enligt allmänna lagtolkningsprinciper har tillämpningsföreträdare framför lagen om utveckling av regionerna om lagarna står i konflikt med varandra.

Bara de uppgifter kan behandlas i samarbete som gäller samsamarbetsområdet gemensamt. Samsamarbetsförpliktelsen sträcker sig inte så långt som till de uppgifter som anges i försökslagen för Kajanaland — med andra ord de frågor som omfattas av Kajanalands utvecklingspengar — även

om de råkar gälla landskapets allmänna utveckling och finns angivna i ett landskapsprogram eller genomförandeplanen för det.

I praktiken kan sådana frågor tas upp i samarbetsförfarande som landskapet inte självt har bestämmanderätt i genom Kajanalands utvecklingspengar eller sådan EU-finansiering som nämns i förvaltningsförsökslagen och som på sikt också gäller norra Österbotten. Som exempel kan nämnas trafikinvesteringar som inte finansieras med Kajanalands utvecklingspengar.

#### *Kompletterande synpunkter på regionutvecklingen*

Ett av syftena med den nya lagen om utveckling av regionerna är att det tydligare än av den nuvarande lagen framgår att det är en lag om planering av den regionala utvecklingen. Meningen är att upprätta ett system för utveckling av regionerna som bygger på dialog och samgång i nätverk.

De riksomfattande målen för regionutvecklingen avser att tydliggöra lagens syften och ange vad som ska prioriteras i utvecklingen under en bestämd tid. Också i det här sammanhanget poängterar utskottet betydelsen av att landskapsförbunden starkt och tydligt formulerar sin vilja i de riksomfattande målen.

Dessutom föreslås genomförandeplanen för landskapsprogrammet få större tyngd och styreffekt genom att arbetet med att upprätta planen och förhandlingarna om den kopplas till styrmekanismerna för och resultatförhandlingarna om regionförvaltningsmyndighetens strategiska styrning. I genomförandeplanen ska det också anges hur centrala projekt och andra åtgärder ska finansieras. Lagstiftningen ska hjälpa staten och andra parter att rikta sina åtgärder bättre och staten och kommunerna att använda sina anslag effektivare.

Utskottet inskräpper att den bärande tanken i regeringens proposition är att regionerna — allt från städer till glest bebodd landsbygd — ska utvecklas från deras egna utgångspunkter och villkor för utveckling skapas. De stora frågorna i respektive region tas in i landskapsprogrammet, där det ska ingå ett avsnitt som beaktar särdrag

gen i landskapets olika delar, inte minst landsbygds-, stads- och skärgårdsområden. Olika områdets särdrag ska dessutom beaktas på riksnivå genom principbeslut från statsrådet om sådana politikområden.

#### *Precisering av landskapsförbundens uppgifter*

För att undvika oklarheter föreslår utskottet att landskapsförbundens uppgifter ska preciseras på följande sätt i 10 § 1 mom. 6 punkten i lagförslag 1: "svarar för samordningen av den regionala prognostiseringen av utbildningsbehoven på lång och medellång sikt och för beredningen av de regionala utbildningsmålen som en del av utvecklingsplaneringen för utbildningen och forskningen, *för inledande av planeringen av en regional trafiksystemplan, med undantag för Helsingforsregionens trafiksystemplan och omfattande regionala planer för naturresurser och miljö, ledningen av planeringssamarbetet och samordningen av planeringen och landskapsplaneringen*".

Utskottet hänvisar till detaljmotiven för 10 § i lagförslag 1 för vad som avses med omfattande regionala planer för naturresurser och miljö.

#### *Ändring av 22 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna*

Utskottet föreslår att 22 § i lagförslag 2 (lag om närings-, trafik- och miljöcentralerna, 879/2009) i betänkandet FvUB 13/2009 rd ändras så att där hänvisas till den nya lagen om utveckling av regionerna. Bestämmelsen ingår i utskottets förslag till nytt lagförslag 5.

#### *Övriga synpunkter*

I förvaltningsutskottets betänkande FvUB 13/2009 rd ingår ett uttalande där regeringen bland annat förutsätts ge akt på hur regionförvaltningsreformen verkställts och senast 2012 lämna en redogörelse om hur reformen verkställts och utfallit. Det bör noteras att det frågekomplex som behandlas här omfattas av förpliktelsen i uttalandet att följa upp reformen och lämna en redogörelse om den (bl.a. punkt 10 i uttalandet om vilket genomslag regionernas uttalande vilja får i statens åtgärder, dvs. en starkare

ställning för landskapsförbunden). Samtidigt vill utskottet se att finansieringen och planeringen förenklas och förtydligas.

### **Förslag till beslut**

Förvaltningsutskottet föreslår

*att lagförslag 1—4 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag)*

*att ett nytt lagförslag 5 godkänns (Utskottets nya lagförslag).*

*att ett uttalande godkänns (Utskottets förslag till uttalande).*

### **Utskottets ändringsförslag**

## **1.**

## **Lag**

### **om utveckling av regionerna**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

#### **Allmänna bestämmelser**

1—6 §  
(Som i RP)

2 kap.

#### **Myndigheter och verksamhetsorgan**

7—9 §  
(Som i RP)

10 §

#### *Landskapsförbundens uppgifter*

Landskapsförbunden

(1—5 punkten som i RP)

6) svarar för samordningen av den regionala prognostiseringen av utbildningsbehoven på lång och medellång sikt och för beredningen av

de regionala utbildningsmålen som en del av utvecklingsplaneringen för utbildningen och forskningen, för att sätta igång planeringsprocessen och leda samarbetet kring planeringen och samordna den med landskapsplaneringen när det är fråga om regionala trafiksystemplaner, med undantag för *Helsingforsregionens* trafiksystemplan, och omfattande regionala planer för naturresurser och miljö,  
(7—14 punkten som i RP)  
(2 mom. som i RP)

11—21 §  
(Som i RP)

3 kap.

#### **Programarbete**

22—27 §  
(Som i RP)

4 kap.  
**Särskilda bestämmelser**

28—32 §  
(Som i RP)

33 §  
*Ikraftträdande*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.

---

**2.**

**Lag**

**om finansiering av vissa program och projekt inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.  
**Allmänna bestämmelser**

1—5 §  
(Som i RP)

3 kap.  
**Särskilda bestämmelser**

19—25 §  
(Som i RP)

2 kap.  
**Stödförfarande**

6—18 §  
(Som i RP)

26 §  
*Ikraftträdande och övergångsbestämmelser*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.  
(2—4 mom. som i RP)

---

**3.**

**Lag**

**om ändring av strukturfondslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

*upphävs* i strukturfondslagen av den 29 december 2006 (1401/2006) 1620 § samt 21 § 1 mom. 6 och 10 punkten,

*ändras* 1 § 2 mom., 4 § 1 mom., 6 § 1—3 mom., 7 §, 9 § 1 mom., 13 och 14 §, i 21 § 1 mom. det inledande stycket, 25 § 2 mom., 27 §, 28 § 2 mom., 29 och 30 §, rubriken för 32 § och 32 § 1 mom., 33 och 34 §, 35 § 2 och 4 mom., 38 § 1 mom., 40 § 1 mom., 41 § 1 mom., 42 §, 44 § 3 mom., 46 § 1 mom., 54 § 1 mom., 56 § 1 mom., 57—60 §, rubriken för 61 § samt 61 § 1 och 2 mom., 63 § 3 mom., 64 §, 65 § 1 och 2 mom., 66 § 3 mom. och 67 § 1 mom. samt

*fogas* till lagen en ny 29 a § som följer:

1, 4, 6, 7, 9, 13, 14, 21, 25, 27, 28, 29, 29 a, 30,  
32, 33, 34, 35, 38, 40, 41, 42, 44, 46, 54, 56, 57,  
58, 59, 60, 61, 63, 64, 65, 66 ja 67 §  
(Som i RP)

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.

#### 4.

### Lag

#### om ändring av lagen om förvaltning av samarbetet vid de yttre gränserna

I enlighet med riksdagens beslut  
*ändras* i lagen av den 18 juli 2008 om förvaltning av samarbetet vid de yttre gränserna (500/2008)  
11 § 2 mom., 12 § 1 mom. och 14 § som följer:

11, 12 och 14 §  
(Som i RP)

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.

#### *Utskottets nya lagförslag*

#### 5.

### Lag

#### om ändring av 22 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna

I enlighet med riksdagens beslut  
*ändras* 22 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (897/2009) av den 20 november 2009  
som följer:

22 §  
*Samarbete med landskapsförbund och kommu-*  
*ner*

i det utvecklingsarbete som avses i *lagen om*  
*utveckling av regionerna ( / ).*

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna deltar

---

***Utskottets förslag till uttalande***

*Riksdagen förutsätter att regeringen noga ger akt på landskapsförbundens samarbetsarrangemang och hur de fungerar och omedelbart vidtar åtgär-*

*der för att undanröja skadliga hinder som begränsar landskapsförbundens samarbete om sådana uppstår i samarbetet i ett område som avviker från ett samarbetsområde enligt 11 § i lagen om utveckling av regionerna.*

Helsingfors den 4 december 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tapani Tölli /cent  
vordf. Tapani Mäkinen /saml  
medl. Thomas Blomqvist /sv (delvis)  
Juha Hakola /saml  
Lasse Hautala /cent  
Rakel Hiltunen /sd  
Heli Järvinen /gröna  
Pietari Jääskeläinen /saf  
Oiva Kaltiokumpu /cent

Timo V. Korhonen /cent (delvis)  
Valto Koski /sd  
Outi Mäkelä /saml  
Petri Pihlajaniemi /saml  
Raimo Piirainen /sd (delvis)  
Lenita Toivakka /saml  
Unto Valpas /vänst  
ers. Veijo Puhjo /vänst  
Satu Taiveaho /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.

## RESERVATION

**Motivering**

Regeringens proposition om utveckling av regionerna (RP 146/2009 rd) som hänger samman med revideringen av regionförvaltningen är på grund av den brådskande beredningen behäftad med samma grundläggande brister som själva propositionen om revidering av regionförvaltningen (RP 59/2009 rd) och den anknytande, i stor utsträckning tekniska propositionen (RP 161/2009 rd). Den nu aktuella propositionen har ändå inte stämts av mot totalreformen av regionförvaltningen och allra minst med kommun- och servicestrukturreformen eller konsekvenserna av den ramlag som utfärdats med stöd av den för servicestrukturen i kommunerna. Det förblir oklart hur regeringens proposition tänker tillgodose dels kommuninvånarnas likvärdiga rätt till basservice, dels den kommunala självstyrelsen och en klar ansvarsfördelning mellan olika aktörer.

Propositionen grundar sig i långa stycken på förvaltningsförsöket i Kajanaland. Kajanalandsmodellen måste förvisso följas upp och utvecklas lokalt, men dess lämplighet för andra områden klarnar inte utifrån propositionen. Om man bygger fler luftiga förvaltningsstrukturer och utvidgar dem till allt fler områden kan det ställa enskilda primärkommuners självbestämmanderätt på spel. De föreslagna ändringarna i propositionen kan alltså i hög grad komma att omfatta också andra landskap än bara Kajanaland. Det kan inte anses tillrädligt att stärka landskapsförbunden i andra landskap utan garantier för adekvata resurser och tillräcklig kompetens. De övriga landskapen blir enligt propositionen tvungna att upprätta särskilda delegationer för att förmedla frågor till landskapsförbunden för beslut. Inte heller kommer det funktionella samarbetet inom samarbetsområdena att vara särskilt enkelt i alla landskap. De nya NTM-centralerna och regionförvaltningsverken har den bästa kompetensen till exempel på hur miljö- eller utbildningsplaner ska läggas upp, men landskapsförbunden

kommer att ha kvar en stor del av ansvaret för att samordna planerna. Propositionen betyder därmed en lång rad extra uppgifter för landskapsförbunden. I ett sådant läge måste de ekonomiska resurserna och kompetensen säkerställas i motsvarande mån och inte bara skyfflas över på kommunerna. Landskapsförbunden bör dessutom ha möjlighet att höra till flera samarbetsområden. Det ger propositionen emellertid inga garantier för.

I propositionen vimlar det av strategier av samma typ som i förvaltningsförsöket i Kajanaland. De uppgifter för landskapsförbunden som till exempel räknas upp i 10 § 6 punkten i lagen om utveckling av regionerna är det emellertid för tillfället bara samkommunen för landskapet Kajanaland som behärskar substansen i, eftersom samkommunen i förvaltningsförsöket svarar för produktionen av social- och hälsovårdstjänster och utbildningen på andra stadiet i landskapet. Landskapet har exceptionellt stor kompetens också i forsknings- och utvecklingsfrågor tack vare universitetscentralen och yrkeshögskolan i Kajana. Samkommunen landskapet Kajanaland beslutar redan nu utifrån landskapsprogrammet och genomförandeplanen för det om hur pengarna ska fördelas. För landskapet Kajanaland medför reformen inga förändringar.

Vi anser att man inte ska få bygga upp någon överlopps odemokratisk förvaltningsstruktur mellan staten och demokratiskt valda organ med propositionen. Landskapsförbunden är redan nu i det läget att både projektet ALKU och kommun- och servicestrukturreformen inverkar på deras verksamhet. Därför borde hela reformen av regionförvaltningen också i samband med den här lagen ha behandlats mer flexibelt som en helhet. Vi anser att propositionen hänger så nära samman med proposition HE 59/2009 rd och RP 161/2009 rd om den egentliga regionförvaltningsreformen att den inte kan godkännas av de skäl som anges ovan och i samband med behandlingen av de tidigare lagarna.

***Förslag***

Vi föreslår

*att förslaget förkastas.*

Helsingfors den 4 december 2009

Rakel Hiltunen /sd  
Valto Koski /sd  
Satu Taiveaho /sd

Unto Valpas /vänt  
Pietari Jääskeläinen /saf  
Veijo Puhjo /vänt